

Utbildningsförvaltningen
Carina Westh
0171-626446
carina.westh@enkoping.se

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Återrapportering - Fördjupat samarbete om gymnasieutbildningar mellan Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås kommuner (4M)

Förslag till beslut

1. Återrapporteringen av uppdragen godkänns.
2. Utbildningsförvaltningen ges i uppdrag att fortsätta bevaka samverkan inom 4M och föreslå vidareutveckling av samverkan inom ramen för de förslag som lyfts fram i rapporten.

Beskrivning av ärendet

På utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens sammanträde den 17 december, 2020 §179, gavs ett uppdrag till förvaltningen om Fördjupat samarbete om gymnasieutbildningarna inom 4m-området. Med 4M avses Enköping, Eskilstuna, Västerås och Strängnäs kommuner.

Ärendet delredovisades i februari (UAN 2021-02-17) och kommer nu upp för en slutlig redogörelse och rapport till nämnden.

Utbildningsförvaltningen har till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden lämnat förslag om att godkänna återrapporten av uppdraget. Slutrapport bifogas, se bilaga 01, daterad 2021-06-03.

Bilagor/Beslutsunderlag:

Bilaga_01_Rapport_Fördjupat samarbete om gymnasieutbildningar mellan Enköping Eskilstuna Strängnäs och Västerås kommuner

Linda Lindahl
Förvaltningschef
Utbildningsförvaltningen
Enköpings kommun

Carina Westh
Verksamhetschef
Utbildningsförvaltningen
Enköpings kommun

Kopia till:
Utbildningsförvaltningen, för åtgärd

Utbildningsförvaltningen
Carina Westh
0171-626446
carina.westh@enkoping.se

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Rapport - Fördjupat samarbete om gymnasieutbildningar mellan Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås kommuner

Den 17 december 2020, § 179, gav utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag till utbildningsförvaltningen att närmare kartlägga nedanstående frågor i samverkan med Enköping, Eskilstuna och Strängnäs kommun:

- Hur ser samverkan ut idag, vilka avtal finns?
- Vilka utbildningar har vi få sökande till? Ekonomisk kommentar till detta.
- I vilka utbildningar/program/inriktningar kan vi öka vår samverkan?
- Vilka möjligheter och svårigheter finns för våra ungdomar vid samverkan? Resor mm. Hur kan vi minska eventuella svårigheter? Kan digitala verktyg vara en möjlighet?
- Vilka fördelar finns med samverkan och vilka positiva ekonomiska synergieffekter kan respektive kommun uppnå?
- Praktikplatser, lärlingsutbildning och branschråd, kan samarbete göras effektivare över kommungränserna?

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med övriga förvaltningar inom 4M undersökt dessa frågor och kommit fram till följande slutsatser:

Samverkan idag

Den tydligaste samverkan mellan de 4 ingående kommunerna sker idag mellan i första hand Strängnäs och Eskilstuna, då ca 30% av eleverna från Strängnäs genomför sin gymnasieutbildning i Eskilstuna.

Befintliga avtal inom 4M

Mellan Västerås och Eskilstuna finns ett avtal kring plåtinriktningen på bygg- och anläggningsprogrammet. Viss samverkan sker inom regionen när det handlar om Nationell Idrottsutbildning (NIU), antalet elever inom detta kan variera från år till år.

Vilka utbildningar har vi få sökande till?

Ekonomisk kommentar till detta.

Det finns en gemensam bild av vilka program som har svårt att fylla sina platser

inom 4M. Dessa utbildningar är:

- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Estetiska programmet
- Hantverksprogrammet

För Västerås del finns det även svårigheter med attraktionskraften på

- Humanistiska programmet
- International Baccalaurate.

Vad gäller ekonomiska aspekter så är utrustningsintensiva program dyra i sig. För att upprätthålla en utbildning i framkant vad gäller utrustning så är det även här relevant med en fördjupad samverkan med branschen. Att hitta samverkan mellan olika program inom respektive skola är också ett sätt att identifiera resurseffektiva lösningar för de utbildningar som har ett lågt söktryck.

I vilka utbildningar/program/inriktningar kan vi öka vår samverkan?

Utifrån tidigare möten som varit under hösten 2020 och våren 2021 har respektive förvaltning konstaterat att de samarbeten som är möjliga att göra ligger i de två kommuner som ligger närmast den egna kommunen. Att samverka tvärs över Mälaren är inte möjligt för oss.

För Enköpings del betyder det att ett samarbete med Västerås är möjligt att undersöka. För enstaka elever boende mellan Strängnäs och Enköping kan individuella lösningar finnas. Ett samarbete med Eskilstuna ter sig svårt på grund av avståndet.

Under mars månad har förvaltningen undersökt vilka samverkansmöjligheter som kan finnas med Västerås

Samverkan mellan Västerås och Enköping

Utifrån hur respektive kommun har valt att organisera sin egen verksamhet, och redan befintliga samarbeten, så kan utbildningsförvaltningen konstatera att det i nuläget inte finns några samverkansmöjligheter med Västerås, annat än i enstaka fall. Kring dessa elever kan man teckna enskilda överenskommelser och det ter sig inte lämpligt att för dessa fåtal elever skriva ett samverkansavtal.

Enköping har redan idag ett långtgående samverkansavtal med Uppsala och de utbildningar som inte erbjuds i Enköping är det möjligt för eleven att resa till Uppsala istället.

Barn- och utbildningsförvaltningen i Västerås har undersökt vilka möjligheter det finns att samverka kring restaurang- och livsmedelsprogrammet. I nuläget finns det inte ett intresse från utbildningsförvaltningens del att skicka våra elever till

Västerås. Utbildningsförvaltningen planerar att fortsätta driva RL-programmet i egen regi, de ersättningar som i dagsläget finns på RL-programmet i Västerås utgör dessutom ett hinder för en eventuell samverkan, då dessa är betydligt högre per elev jämfört med kostnaden inom vår egen kommun.

Det som man kan samverka kring kan vara vissa inriktningar på fordonsprogrammet, t.ex. inriktningen lastbil och mobila maskiner samt inriktningen karosseri och lackering. Här handlar det dock om enstaka elever och då kan man lösa det från fall till fall och berör eleverna från årskurs 2.

Vilka möjligheter och svårigheter finns för våra ungdomar vid samverkan? Resor mm. Hur kan vi minska eventuella svårigheter? Kan digitala verktyg vara en möjlighet?

De svårigheter som kan uppstå för eleverna vid utökad samverkan är framförallt pendlingen som kommer att ta tid i anspråk för eleverna.

Digitala verktyg kan möjligen vara en framkomlig väg, men det kräver dels en förändring i nuvarande lagstiftning samt att vår erfarenhet är att denna undervisningsmetod lämpar sig bäst för teoretiska ämnen. Praktiska ämnen kräver att eleven är på plats fysiskt till en stor utsträckning.

Vilka fördelar finns med samverkan och vilka positiva ekonomiska synergieffekter kan respektive kommun uppnå?

En viktig detalj i ett samverkansarbete är att båda parter vinner på samarbetet. En farhåga som har väckts är att samarbetet med Enköping kan bli ensidigt; Västerås kan erbjuda eleverna ett betydligt större utbud än vad Enköping kan erbjuda, och det finns även ett antal fristående gymnasieverksamheter, som gör att det kan vara svårt att förmå elever från Västerås att åka till Enköping, när alternativet finns på hemorten hos en fristående utförare. Detta behöver ytterligare diskuteras för att se vad som är ett möjligt samarbete som kan gynna båda parter.

I ett samarbete mellan Västerås och Eskilstuna kan man se att båda parter kan gynnas, utifrån att de flesta program finns inom båda kommuners programutbud. Om den ena kommunen släpper ett program eller inriktning kan man kanske se att den andra kommunen släpper ett annat program eller inriktning.

Dock finns det hänsyn att ta till att Eskilstuna har ett samarbete med Strängnäs och att Västerås kanske samarbetar med Enköping.

Ett framtida samarbete måste gynna alla 4 kommuner som är med i samarbetet.

För Västerås del måste även hänsyn tas till de elever som är bosatta i närliggande kommuner som inte har en egen gymnasieskola, vilket i nuläget gäller Hallstahammar och Surahammar. Dessa elevers möjligheter till att ha ett brett utbud av gymnasieutbildning på nära håll behöver beaktas.

I Enköping pågår även en stor gymnasieutredning, som syftar till att klarlägga hur den framtida gymnasieskolan som nu projekteras ska se ut. Resultatet av den utredningen kan även påverka i vilka former en samverkan mellan Västerås och Enköping kan ske.

Praktikplatser, lärlingsutbildning och branschråd, kan samarbete göras effektivare över kommungränserna?

Denna fråga har inte närmare undersökts av förvaltningarna. I tidigare samarbeten har det varit önskvärt att elever från en kommun har kvar sin APL-plats på sin hemort, även om man läser en utbildning i en annan kommun. (Se t.ex. avtalet mellan Eskilstuna och Västerås kring inriktningen plåt på Bygg- och anläggningsprogrammet).

Linda Lindahl
Förvaltningschef
Utbildningsförvaltningen
Enköpings kommun

Carina Westh
Verksamhetschef
Utbildningsförvaltningen
Enköpings kommun